

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2016**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1.

α) Νεοτουρκικό Κίνημα: σελ.66-67 βιβλ. "Το τουρκικό εθνικό κίνημα ... χριστιανών της χώρας".

β) Βαλκανικό Σύμφωνο: σελ.107-108 βιβλ. "Η Ελλάδα ... η Βουλγαρία"

γ) ΕΟΚΑ: σελ.163 βιβλ. "Την 1η Απριλίου ... Μάρτιο του 1956"

A2.

α)Λ

β)Λ

γ)Σ

δ)Λ

ε)Σ

B1.

- **Αίτια**: σελ.35 βιβλ. "Από τον αρχικό γενικό ενθουσιασμό..." έως 36 βιβλ. "... πλειοψηφία του κοινοβουλίου."

B2.

- Απόψεις-Τάσεις: σελ.154 βιβλ. "Βέβαια στα τέλη της δεκαετίας ... ευρωπαϊκών κοινοτήτων"
- Πατέρες της Ευρώπης: "Οι εκπρόσωποι της ... «πατέρες της Ευρώπης» "

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1.

Τα ιστορικά παραθέματα αναφέρονται στις τεχνολογικές εξελίξεις, στην ανάπτυξη και στην πρόοδο των μεταφορικών μέσων, στην αντικατάσταση των παραδοσιακών πηγών ενέργειας από νέες καθώς και στο εργατικό δυναμικό κατά τη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης. Πρόκειται για ένα ιστορικό φαινόμενο που πρωτοεκδηλώθηκε στην Αγγλία με αφετηρία τις διάσπαρτες παραγωγικές μονάδες κατά τον 19ο αιώνα.

Α ΕΡΩΤΗΜΑ

Ιστορική αφήγηση:

σελ. 41 σχολικού βιβλίου : «Διάφορες...ανθρώπου» , «Η αντικατάσταση...Αγγλία» ,
«για πρώτη φορά...αύξηση πληθυσμού» , «Ο λόγος...ατμομηχανής»
σελ. 42 σχολικού βιβλίου : « Στην Αγγλία.. επανάσταση» , «Η Αγγλία...μέσα της εποχής»

ΠΗΓΗ

Σύμφωνα με την πρώτη πηγή βασική εφεύρεση αποτέλεσε ο σιδηρόδρομος που συνέβαλε στη μεταφορά μεγάλου όγκου πρώτων υλών και πηγών ενέργειας . Έτσι ευνοήθηκε, σύμφωνα με το κείμενο, η βιομηχανική παραγωγή άνθρακα και σιδήρου εφόσον αποτυπώνεται η ραγδαία ανάπτυξη των κλάδων που ο δεύτερος κατά τις δεκαετίες 1830-50 αυξάνεται από 680.000 σε 2.250.000 τόνους ενώ ταυτόχρονα ο πρώτος σημειώνει ανοδική πορεία από 15 σε 49 εκατομμύρια τόνους. Η δευτερογενής πηγή, καταδεικνύει την εξέλιξη του κλάδου των σιδηροδρομικών μεταφορών καθότι σημειώνει πως το 1830 υπάρχουν ελάχιστα μόνο μίλια σιδηροδρομικού δικτύου παγκοσμίως ενώ το 1840 μετατρέπονται σε 4.500 μίλια για να φθάσουν τα 23.500 μίλια το 1850. Οι νέες πηγές ενέργειας μαρτυρούνται στο πρώτο παράθεμα που γίνεται λόγος για τις τεράστιες ποσότητες άνθρακα. ενώ υπογραμμίζεται το γεγονός των κεφαλαίων της τεχνολογικής εξέλιξης και του σιδήρου που διέθετε η Αγγλία.

Β ΕΡΩΤΗΜΑ

Ιστορική αφήγηση : σελ.42 σχολικού βιβλίου : « Υπήρχε επίσης ... δυναμικό»

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ: • Φλέμιγκ 40, τηλ. 2109911569 • Κύπρου 51, τηλ. 2109941471, 2109935566 • Γερουλάνου 103, τηλ. 2109911067

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ: • Ναυαρίνου 12, τηλ. 2109944396, • Πρωτόπαππα & Ρόδου 2, τηλ. 2109955210 - 211

ΓΛΥΦΑΔΑ: Λ. Βουλιαγμένης 147 & Πραξιτέλους 2, τηλ. 2109680008

email : support@romvos.edu.gr

ΠΗΓΗ 2

Κύριος παράγοντας εξέλιξης του εργατικού δυναμικού υπήρξε η αποδυνάμωση του αγροτικού πληθυσμού και η ταυτόχρονη αύξηση του αστικού. Έτσι οι άνεργοι αγρότες αποτέλεσαν μια δεξαμενή εργατών που επάνδρωσαν τις βιομηχανίες ενώ η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Το εργατικό δυναμικό της βιομηχανικής επανάστασης συμπλήρωσαν μικροπαραγωγοί και φτωχοί εργαζόμενοι. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στον υψηλό αριθμό γυναικών που αποτελούσαν το μισό ποσοστό του συνολικού αριθμού εργαζομένων στα εργοστάσια αλλά και των ανήλικων εργαζομένων που αποτελούσε το 25% του συνόλου. Βασικό στοιχείο που πραγματεύεται η πηγή είναι οι άθλιες συνθήκες (« σκλαβιά», « δρακόντεια πειθαρχία») που επικρατούσε στο εργοστάσιο. Έτσι οι γυναίκες και τα μικρά παιδιά αποτέλεσαν λόγω του αδύναμου πείσματος, την προτίμηση των κεφαλαιούχων και επιχειρηματιών-εργοστασιαρχών.

Γ2.

Α ΕΡΩΤΗΜΑ

Ιστορική αφήγηση : σελ.80-81 σχολικού βιβλίου : «Οι συνέπειες του πολέμου...στην πολιτική» και σελ.81 «το κόστος...διεθνών σχέσεων.»

Πίνακας : Στον πίνακα αποτυπώνεται και επιβεβαιώνεται το μεγάλο κόστος απωλειών των δύο αντιμαχόμενων μεγάλων συνασπισμών του Α' Π.Π.(1914-1918). Συγκεκριμένα η Γερμανία η οποία σημειωτέον πολέμωσε σε δυο μέτωπα (δυτικό και ανατολικό) κατέχει υψηλό αριθμό νεκρών (1.600.000) και τραυματιών (4.000.000) κατά τη διάρκεια του πολέμου. Αναλογικά όμως με τον αριθμό των επιστρατευμένων η Γαλλία υπερτερεί σε ποσοστό 60% έναντι της Γερμανίας 41%. Οι Γάλλοι νεκροί και τραυματίες συγκεντρώνουν υψηλά ποσοστά (1.350.000 και 3.500.000 αντίστοιχα) γεγονός που καταδεικνύει το μεγάλο κόστος ανθρώπινων απωλειών των δύο βασικών αντιπαλόμενων δυνάμεων (Γαλλίας-Γερμανίας). Η Αυστροουγγαρία από την πλευρά των κεντρικών δυνάμεων ακολουθεί με 9.000.000 επιστρατευμένους, 1.450.000 εκατομμύρια νεκρούς , 2.000.000. τραυματίες και υψηλό ποσοστό νεκρών- τραυματιών επί το συνόλου των ατόμων επιστράτευσης στο 38%. Η Αγγλία σύμμαχος της Γαλλίας, ακολουθεί με 8.000.000 επιστρατευμένους , 950.000 νεκρούς και 2.000.000 τραυματίες με ποσοστό απωλειών-τραυματιών επί του συνόλου επιστρατευμένων στο 37%. Ακολουθούν με διαφορά η Ιταλία με 500.000 νεκρούς, η Τουρκία με 400.000 νεκρούς και οι Η.Π.Α. με 100.000 νεκρούς. Το υψηλότερο βέβαια ποσοστό νεκρών (χωρίς βέβαια να υπάρχουν στοιχεία για τραυματίες ή επιστρατευμένους) κατέχει η Ρωσία όπου μέχρι την Οκτωβριανή Επανάσταση 1917 αποτελούσε σύμμαχο της Αντάντ.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Σχετικά με τις ηθικές επιπτώσεις που προκάλεσε ο Μεγάλος Πόλεμος η μαρτυρία του επιζώντα Maurice Leblanc αποτελεί σημαντικό στοιχείο σε σχέση με την διεκδίκηση της κοινωνικής θέσης και την καταξίωση των τραυματισμένων - σωματικά και ψυχικά στρατιωτών που επέζησαν. Αναλυτικότερα αναφέρει την ανάγκη καταξίωσης των στρατιωτών που πολέμησαν με σθένος και ανδρεία όπου είτε ακρωτηριάστηκαν είτε τυφλώθηκαν είτε παραμορφώθηκαν. Παράλληλα τονίζει και διαχωρίζει όσους πολέμησαν και θυσιάστηκαν με όσους παρέμειναν στις θέσεις τους και δεν ενεπλάκησαν στις πολεμικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα να διατηρήσουν τις πολιτικές,

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ: • Φλέμιγκ 40, τηλ. 2109911569 • Κύπρου 51, τηλ. 2109941471, 2109935566 • Γερουλάνου 103, τηλ. 2109911067

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ: • Ναυαρίνου 12, τηλ. 2109944396, • Πρωτόπαππα & Ρόδου 2, τηλ. 2109955210 - 211

ΓΛΥΦΑΔΑ: Λ. Βουλιαγμένης 147 & Πραξιτέλους 2, τηλ. 2109680008

email : support@romvos.edu.gr

επαγγελματικές και κοινωνικές τους θέσεις. Έτσι, αποζητά από την κοινωνία αναγνώριση και ένταξη στις διεργασίες της.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το ιστορικό παράθεμα αναφέρεται στις οικονομικές συνέπειες των πρώην ισχυρά βιομηχανικών χωρών της Ευρώπης (Αγγλία, Γαλλία) όπου παρήκμασαν εξ' αιτίας των πολεμικών αναμετρήσεων και των καταστροφών. Προσθετικά αναφέρεται η απώλεια των παραδοσιακών γι' αυτές αγορών και των κεφαλαίων που είχαν επενδύσει στη Ρωσία και την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Έτσι, θα χάσουν το πλεονέκτημα και την πρωτοκαθεδρία έναντι άλλων χωρών (όπως Γερμανία κ.α.) ενώ σε άλλες χώρες που δεν πολέμησαν στο έδαφος τους όπως οι Η.Π.Α. θ' ακμάσουν και θα αποτελέσουν τους ουσιαστικούς νικητές του πολέμου. Τέλος η πηγή επισημαίνει το γεγονός ότι οι «νικητές» αυτοί θα γίνουν οι δανειστές και επί της ουσίας οι κύριοι των υπόλοιπων ηττημένων χωρών.

Β ΕΡΩΤΗΜΑ

Ιστορική αφήγηση : σελ.81 σχολικού βιβλίου : «Ο πόλεμος οδήγησε...εβραίων»

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Τέλος στο τρίτο ιστορικό παράθεμα αναφέρονται οι πολιτικές συνέπειες του Α' παγκόσμιου Πολέμου . Συγκεκριμένα πρόκειται για τη διακήρυξη των «δεκατεσσάρων σημείων» του προέδρου Ουίλσον. Αναλυτικότερα αναφέρεται η πρόβλεψη για διασφάλιση της Παγκόσμιας Ειρήνης, το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης και της ανεξαρτησίας των λαών, την αποτροπή της μυστικής διπλωματίας, την ελευθερία και αυτονομία των θαλασσών, του γενικού αφοπλισμού και τη πρόβλεψη της Κοινωνίας των Εθνών που θα αποτελέσει την εγγύηση της εδαφικής και πολιτικής ελευθερίας ακεραιότητας και ανεξαρτησίας. Η πηγή υπογραμμίζει τη διάσταση απόψεων με την Ευρώπη καθώς οι Ευρωπαϊκές χώρες κρίνουν το σχέδιο ανεφάρμοστο και ουτοπικό ενώ ο πρόεδρος Ουίλσον προσβλέπει στην εξάλειψη των μελλοντικών διεκδικήσεων και τριβών κάτι που θα μειώσει τη δεινή θέση των ηττημένων.

Τα θέματα των Πανελλαδικών εξετάσεων στο μάθημα της Ιστορίας Γενικής Παιδείας, χαρακτηρίζονται κατανοητά και απαιτητικά. Απευθύνονται σε υποψήφιους που έχουν κατανοήσει σφαιρικά το σύνολο της εξεταστέας ύλης και είναι σε θέση να συνδυάσουν τις ιστορικές γνώσεις με πηγές και πίνακες. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ ερωτήσεων (πηγές, πίνακας)αφορά αποκλειστικά την Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Υπεύθυνος Απαντήσεων

Ψυρρόπουλος Στάθης
Φιλολόγος Εκπαιδευτικού Οργανισμού ΡΟΜΒΟΣ

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ: • Φλέμιγκ 40, τηλ. 2109911569 • Κύπρου 51, τηλ. 2109941471, 2109935566 • Γερουλάνου 103, τηλ. 2109911067

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ: • Ναυαρίνου 12, τηλ. 2109944396, • Πρωτόπαππα & Ρόδου 2, τηλ. 2109955210 - 211

ΓΛΥΦΑΔΑ: Λ. Βουλιαγμένης 147 & Πραξιτέλους 2, τηλ. 2109680008

email : support@romvos.edu.gr